

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
ĐẠI HỌC HUẾ
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC

PHAN HÙNG TIẾN

**ẢNH HƯỞNG TƯ TƯỞNG NHO - LÃO
TRONG TRUYỆN TRUYỀN KÌ VIỆT NAM
THẾ KỈ XVIII - XIX**

CHUYÊN NGÀNH: VĂN HỌC VIỆT NAM
MÃ SỐ: 60.22.01.21

**LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC
ĐỊNH HƯỚNG NGHIÊN CỨU**

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC
TS. HÀ NGỌC HÒA

Thừa Thiên Huế, 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi.
Các nội dung trong luận văn là trung thực và chưa được công bố trong bất kì công trình nào khác.

Thừa Thiên Huế, ngày 19 tháng 9 năm 2016

Tác giả luận văn

Phan Hùng Tiến

Lời Cảm Ơn

Trong quá trình học tập tại trường Đại học Khoa học Huế (2014 – 2016), tôi đã nhận được sự quan tâm, giúp đỡ từ những tấm lòng mà tôi trân trọng tri ân:

Xin chân thành cảm ơn quý Thầy, Cô giáo khoa Ngữ văn trường Đại học Khoa học Huế, phòng Đào tạo Sau đại học đã tạo điều kiện thuận lợi cho tôi trong học tập và nghiên cứu.

Xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến thầy giáo: **TS. Hà Ngọc Hòa**, đã luôn quan tâm, giúp đỡ và tận tình hướng dẫn tôi hoàn thành luận văn này.

Xin chân thành cảm ơn quý cơ quan, gia đình, bạn bè, đồng nghiệp đã quan tâm, giúp đỡ và tạo điều kiện thuận lợi cho tôi trong quá trình học tập cũng như thực hiện luận văn.

Huế, ngày 19 tháng 9
năm 2016

Tác giả luận văn

Phan Hùng Tiến

MỤC LỤC

	Trang
Trang phụ bìa	
Lời cam đoan	
Lời cảm ơn	
Mục lục	
MỞ ĐẦU	1
1. Lí do chọn đề tài.....	1
2. Lịch sử vấn đề	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	7
4. Phương pháp nghiên cứu	7
5. Đóng góp của luận văn	7
6. Cấu trúc luận văn.....	8
NỘI DUNG	9
CHƯƠNG 1. TƯ TƯỞNG NHO - LÃO VÀ TIẾN TRÌNH TRUYỀN TRUYỀN	
KÌ TRUNG ĐẠI VIỆT NAM	9
1.1. TƯ TƯỞNG NHO - LÃO TRONG ĐỜI SỐNG VĂN HÓA, XÃ HỘI	
VIỆT NAM.....	9
1.1.1. Những nội dung chính của tư tưởng Nho - Lão.....	9
1.1.2. Ảnh hưởng tư tưởng Nho - Lão trong đời sống văn hóa, xã hội Việt Nam	14
1.2. TIẾN TRÌNH TRUYỀN TRUYỀN KÌ TRUNG ĐẠI VIỆT NAM	20
1.2.1. Quá trình hình thành.....	20
1.2.2. Những chặng đường sáng tạo	22

1.3. TRUYỆN TRUYỀN KÌ THẾ KỈ XVIII - XIX TRONG DÒNG CHẢY TRUYỀN KÌ TRUNG ĐẠI VIỆT NAM	29
1.3.1. Đặc điểm chung của truyện truyền kì trung đại Việt Nam.....	29
1.3.2. Đặc điểm riêng của truyện truyền kì thế kỉ XVIII - XIX.....	34
CHƯƠNG 2. ẢNH HƯỞNG TƯ TƯỞNG NHO - LÃO TRONG TRUYỆN TRUYỀN KÌ VIỆT NAM THẾ KỈ XVIII - XIX NHÌN TỪ QUAN NIỆM NGHỆ THUẬT VỀ CON NGƯỜI.....	41
2.1. CON NGƯỜI HÀNH ĐẠO, TRUNG HIẾU	42
2.1.1. Con người với khát vọng công danh	42
2.1.2. Con người với bổn phận trung hiếu	45
2.2. CON NGƯỜI AN NHIÊN, ẪN DẬT	49
2.2.1. Con người an nhiên, tự tại	50
2.2.2. Con người thoát tục, lánh đời	53
2.3. CON NGƯỜI PHẢN KHÁNG, HÀNH LẠC	57
2.3.1. Con người phản kháng.....	58
2.3.2. Con người hành lạc.....	63
CHƯƠNG 3. ẢNH HƯỞNG TƯ TƯỞNG NHO - LÃO TRONG TRUYỆN TRUYỀN KÌ VIỆT NAM THẾ KỈ XVIII - XIX NHÌN TỪ PHƯƠNG THỨC THỂ HIỆN.....	68
3.1. NGÔN NGỮ	68
3.1.1. Thuật ngữ Nho - Lão	68
3.1.2. Nghệ thuật sử dụng điển cố	72
3.2. GIỌNG ĐIỀU	75
3.2.1. Giọng điệu khẳng khái, mạnh mẽ	75
3.2.2. Giọng điệu phê phán, đả kích	78
3.3. KHÔNG GIAN VÀ THỜI GIAN NGHỆ THUẬT	82
3.3.1. Không gian nghệ thuật.....	83
3.3.2. Thời gian nghệ thuật.....	86
KẾT LUẬN.....	90

TÀI LIỆU THAM KHẢO	93
---------------------------------	----

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Nằm trong dòng chảy của tiến trình lịch sử văn học dân tộc Việt Nam, văn học trung đại là thời kì trải dài suốt mười thế kỉ (từ thế kỉ X - XIX) với những thành tựu vô cùng quan trọng, xuyên suốt từ các thể loại tự sự đến các thể loại trữ tình. Trong đó, giai đoạn văn học thế kỉ XVIII - XIX được xem là thời kì phát triển rực rỡ nhất. Đây là giai đoạn cuối của văn học trung đại Việt Nam, vì thế sự tiếp thu tinh hoa từ nền văn hóa dân gian cũng như từ những tác phẩm mẫu mực của các tác gia, tác phẩm văn học của các bậc tiền bối đã đạt đến trình độ cao nhất có thể. Quan trọng hơn hết, do hình thành trên cơ sở của bối cảnh văn hóa, xã hội, lịch sử đầy biến động, văn học giai đoạn này ngay lập tức đã trở thành tiếng nói tranh đấu mạnh mẽ, cất cao tiếng nói bênh vực, đề cao quyền sống của con người. Đồng thời, trở thành tấm gương trung thành trong việc phản chiếu chân xác hiện thực lịch sử.

Điểm nổi bật nhất của văn học giai đoạn này chính là sự khẳng định cuộc sống trần thế, đề cao tình cảm, bản ngã cá nhân của con người một cách nhân văn và thấm đẫm hơi thở của đời sống. Thay thế cho mẫu hình lí tưởng là thánh nhân - quân tử chủ trương khắc chế tình cảm, đề cao lí trí trong văn học của những thế kỉ trước, giai đoạn này, những con người trần thế tài hoa, những thân phận nhỏ bé trong xã hội đã bước vào văn chương với những rung động tinh tế, chân thực và sống động. Tất cả những điều đó được thể hiện một cách tập trung nhất trong thể loại truyện truyền kì.

Truyện truyền kì từ thế kỉ XVIII đến thế kỉ XIX đã đóng góp cho văn học trung đại Việt Nam bức tranh của giai đoạn sau cuối phong phú, đầy sắc màu. Sự độc đáo của thể loại truyện truyền kì trong giai đoạn này xuất phát từ sự chi phối mạnh mẽ của Nho giáo và Lão giáo đến thế giới quan của các văn nhân cầm bút. Tư tưởng kinh điển của các tôn giáo này đã cung cấp cảm hứng, đề tài, chủ đề cho thể loại truyện truyền kì của văn học trung đại. Điều đó cho thấy, bên cạnh nghệ thuật sử dụng yếu tố huyền ảo, sức mạnh của mạch nguồn văn hóa dân gian, truyện truyền kì thế kỉ XVIII - XIX đã tiết lộ về vai trò quan trọng của tư tưởng Nho - Lão trong đời sống tinh thần của con người Việt Nam qua hàng thế kỉ. Màu sắc Nho -

Lão trong truyện truyền kì đã góp phần làm nên sức hấp dẫn, sự lôi cuốn, sức ám ảnh nghệ thuật của tác phẩm văn học trong việc phản ánh hiện thực và góp phần tạo nên thành tựu to lớn của văn xuôi giai đoạn này.

Với tầm quan trọng như vậy, trong phạm vi giới hạn của luận văn, chúng tôi tập trung tìm hiểu vấn đề *Ảnh hưởng tư tưởng Nho - Lão trong truyện truyền kì Việt Nam thế kỉ XVIII - XIX*. Nghiên cứu đề tài này không chỉ giúp cho chúng ta hiểu sâu hơn nền tảng tư tưởng có tính chất triết học và những truyền thống quý báu của dân tộc, mà còn là sự bày tỏ niềm tự hào về bức tranh tinh thần, khí chất và suối nguồn tư tưởng mà cha ông ta, thông qua văn hóa và văn học đã dày công xây dựng nên.

2. Lịch sử vấn đề

Ra đời muộn hơn so với các thể loại trữ tình, văn xuôi tự sự trung đại Việt Nam từ thế kỉ XV - XVI trở đi mới bắt đầu có những bước chuyển biến quan trọng để đạt đến sự phát triển vượt bậc vào những giai đoạn sau. Theo Nguyễn Đăng Na, đây được xem là thời kì đột khởi của văn xuôi tự sự. Ông nhấn mạnh: “Tự sự văn xuôi đã thoát khỏi mối ràng buộc của văn học dân gian và văn học chức năng, tự sáng tạo ra truyện mới vừa mang đậm sắc thái dân tộc, vừa phản ánh được hiện thực đương thời” [24, 24].

Thành tựu đỉnh cao của văn xuôi tự sự từ thế kỉ XVIII - XIX là truyện truyền kì với các tác phẩm tiêu biểu phải kể đến như: *Thánh Tông di thảo* của Lê Thánh Tông, *Truyện kì mạn lục* của Nguyễn Dữ, và *Lan trì kiến văn lục* của Vũ Trinh.

Truyện truyền kì trung đại Việt Nam là thể loại đặc biệt nhận được sự quan tâm của nhiều học giả, nhà nghiên cứu trong nước. Những công trình nghiên cứu về những tác phẩm thuộc thể loại truyền kì phong phú và đa dạng trên nhiều phương diện. Theo mốc thời gian, tiêu biểu có thể kể đến các công trình nghiên cứu sau:

Vào năm 1984, Trần Văn Giáp đã tập trung nghiên cứu về tập truyện *Thánh Tông di thảo* (trích trong *Tìm hiểu kho sách Hán Nôm, nguồn tư liệu văn học sử Việt Nam* (Thư tịch chí Việt Nam)), Nxb Văn hóa, Hà Nội. Mục đích của nghiên cứu này là dựa trên những địa danh như Hà Nội, Đoài Hồ,... hoặc sự kiện lịch sử hư cấu như nạn lụt Quý Ty, hay thuật ngữ Phó bảng, Cử nhân và cách dùng từ “hoàn cầu”, mà theo tác giả chỉ xuất hiện từ đời Nguyễn để đi đến những kết luận về thời điểm ra đời của văn bản. Theo ông, *Thánh Tông di thảo* được viết vào khoảng cuối thế kỉ XIX, đầu thế kỉ XX.

Năm 1987 trong luận án tiến sĩ có tựa đề “*Sự phát triển truyện, văn xuôi Hán - Việt từ thế kỉ X đến cuối thế kỉ XVIII đầu thế kỉ XIX qua một số tác phẩm tiêu biểu*”, sau đó được in lại phần tổng thuật và phân kì quan trọng trong sách *Văn xuôi tự sự Việt Nam thời trung đại*, Tập 1, 2, 3 Nxb Giáo dục, Hà Nội, 2000, khi nhìn nhận sự vận động và phát triển của văn xuôi Việt Nam thời trung đại, tác giả đã chỉ ra những đặc điểm thể loại và bước đi lịch sử của văn xuôi tự sự, trong đó không ít lần đề cập đến sự vận động của thể loại truyện truyền kì qua các giai đoạn lịch sử khác nhau. Nguyễn Đăng Na cho rằng trong bốn giai đoạn của văn học trung đại mà ông đã tiến hành phân kì thì giai đoạn từ thế kỉ thứ XVIII - giữa thế kỉ XIX là thế kỉ canh tân của truyện ngắn. Và giai đoạn cuối cùng tính từ nửa cuối thế kỉ XIX được xem là giai đoạn chuyển giao giữa truyện ngắn trung đại và truyện ngắn cận - hiện đại, và truyện truyền kì được xem là thể loại tiêu biểu nhất trong các giai đoạn này.

Năm 1999, nhà nghiên cứu Hán Nôm Trần Nghĩa, trong nhiều nghiên cứu khác nhau về văn học trung đại Việt Nam đã có bài viết “Ảnh hưởng Đạo giáo đối với tiểu thuyết chữ Hán ở Việt Nam”, *Tạp chí Hán Nôm*, (4). Trong bài viết này, tác giả một lần nữa chỉ ra nguồn cội của Lão giáo ở Trung Hoa, quá trình di chuyển và ảnh hưởng của tôn giáo này ở Việt Nam. Đồng thời, chỉ rõ những ảnh hưởng đậm, nhạt khác nhau của Lão giáo đối với tiểu thuyết chữ Hán của người Việt từ các tác phẩm thời kì đầu như *Việt điện u linh*, với các truyện: *Thái úy trung tuệ Vũ Lượng công; ứng thiên hóa dục nguyên trung hậu thổ địa kì nguyên quân; Quảng Lợi thánh hựu uy tế phu ứng đại vương; Tản Viên hựu thánh khuông quốc hiển ứng đại vương...*; Nam ông mộng lục với các truyện: *Tăng đạo thần thông; Tấu chương minh nghiệm...*; *Lĩnh Nam chích quái* với: *Hồng Bàng thị truyện; Ngư Tinh truyện; Hồ Tinh truyện; Mộc Tinh truyện...*; *Truyện kì mạn lục* với: *Trà Đồng giáng đản lục; Long Đình đối tụng; Từ Thức tiên hôn lục...*; *Truyện kì tân phả* với: *Vân Cát thần nữ lục; Bích Câu kì ngộ; Thánh Tông di thảo* với: *Mai Châu yêu nữ truyện; Thiềm thừ miêu duệ ký; Nhị nữ thần truyện; Hoa Quốc kì duyên...* Từ đó tác giả đi đến nhận định quan trọng: “Ảnh hưởng của Đạo giáo đối với số tiểu thuyết chữ Hán Việt Nam kể trên, nhất là loại tiểu thuyết truyền kì, chí quái chủ yếu thể hiện trên ba mặt: cấu trúc tác phẩm, xây dựng nhân vật, thiết kế môi trường” [nguồn: http://se.ctu.edu.vn/bmnv/index.php?option=com_content&view=article&id=300]

nh-hng-ca-o-giao-i-vi-tiu-thuyt-ch-han-vit-nam&catid=33:vanban-hoc-hannom], cập nhật thứ 3, ngày 15 tháng 5 năm 2012.

Cũng trong năm 1999, Trần Đình Sử trong chuyên khảo *Máy vấn đề thi pháp học trung đại Việt Nam* (Nxb Giáo dục, Hà Nội), chương IV bàn về *Thể loại truyện chữ Hán*, mục III *Truyện truyền kì*, tác giả đã xây dựng diện mạo và tiến trình vận động, phát triển của thể loại này trong nền văn học trung đại Việt Nam. Trong đó, các khái niệm căn bản về thể loại, các vấn đề cốt lõi của nội dung hay đặc trưng của phong cách nghệ thuật truyện truyền kì đều được tác giả đề cập. Theo ông, truyện truyền kì và truyện ngắn chữ Hán trung đại do chịu ảnh hưởng của văn học dân gian, truyện sử, ảnh hưởng của thể loại chí quái nên đã phát triển nhanh chóng và đạt được nhiều thành tựu...

Bên cạnh đó, các nghiên cứu của Trần Thị Băng Thanh (1999), *Vũ Trinh và Lan trì kiến văn lục trong dòng truyện truyền kì Việt Nam*, trích trong *Những suy nghĩ từ văn học trung đại*, Nxb Khoa học xã hội, Hà Nội và Nguyễn Cẩm Thúy (1983) *Vũ Trinh & Kiến văn lục*, *Tạp chí Văn học*, (3) là các nghiên cứu trường hợp điển hình. Hai tác giả này chủ yếu đi sâu phân tích và nhận định về giá trị nội dung và nghệ thuật của tác phẩm. Từ đó, đi đến kết luận đây là những tác phẩm truyền kì tiêu biểu của văn học trung đại Việt Nam.

Nguyễn Huệ Chi trong thời gian này cũng tiến hành sưu tầm, biên dịch công trình *Truyện truyền kì Việt Nam*, Tập 1, 2, 3, Nxb Giáo dục Việt Nam (1999). Đây là tập sách tuyển tập trên 200 truyện truyền kì và phỏng truyện kì của văn học Việt Nam trong bảy thế kỉ (từ thế kỉ XIV đến thế kỉ XX), là một công trình thật sự có giá trị, không chỉ cung cấp cho người đọc những truyện truyền kì cụ thể mà còn qua đó thấy được đặc điểm của thể loại này.

Trần Ngọc Vương trong công trình *Nhà nho tài tử và văn học Việt Nam*, Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội (1999) đã phân tích rất cụ thể về ba loại hình nhà nho: Chương I cuốn sách dành cho việc dẫn giải và chứng minh cho hai loại hình nhà nho được coi là chính thống (nhà nho hành đạo, nhà nho ẩn dật) và “hai khuynh hướng song song trong văn chương nho giáo chính thống”. Chương II diễn giải sự hình thành loại hình thứ hai: nhà nho tài tử đối với sự phát triển văn học Việt Nam trong các thế kỷ XVIII - XIX, trong chương này tác giả dành sự phân tích đặc biệt

cho loại hình nhà nho phi chính thống - nhà nho tài tử - những con người điển hình của thời đại đã tạo nên chân dung mới của văn học thế kỉ XVIII - XIX.

Vào năm 2008, trong công trình *Văn học trung đại Việt Nam dưới góc nhìn văn hóa*, Nxb Giáo dục, Hà Nội. Trần Nho Thìn đã có những nhận định quan trọng liên quan đến sự ảnh hưởng của các tôn giáo trong giai đoạn văn học trung đại từ thế kỉ XVIII - XIX ở các mục *Thử phác họa tiến trình văn học trung đại Việt Nam; Phản ánh cuộc sống xã hội trong văn chương nhà nho: công thức và sáng tạo; Thi pháp truyện ngắn trung đại Việt Nam*. Ông nói: “Thời trung đại, có sự vận động về quan niệm con người. Lí tưởng về con người của các học thuyết Nho, Phật, Đạo thường hướng đến những giá trị siêu việt. Các khái niệm Thánh, Tiên, Phật luôn bao hàm một ý niệm thoát tục, phi thường. Lí tưởng ấy chi phối đến sự thể hiện con người trong văn học nói chung, trong truyện ngắn nói riêng” [35, 187]

Đến năm 2012, một công trình quan trọng khác của Trần Nho Thìn cũng được xuất bản với tên gọi *Văn học Việt Nam từ thế kỉ X đến hết thế kỉ XIX* (Nxb Giáo dục Việt Nam). Trong chuyên luận này ở mục 2.3 *Những vấn đề cơ bản của giai đoạn văn học thứ hai*, nhà nghiên cứu này nhấn mạnh: “Trong giai đoạn trước, niềm tin vững chắc vào giá trị xây dựng thế giới của học thuyết chính trị - đạo đức Nho giáo là động lực thúc đẩy các tác giả tuyên truyền lí tưởng thân dân, quảng bá không mệt mỏi học thuyết chính trị nhân nghĩa. Nhưng đến giai đoạn này (thế kỉ XVIII - XIX), dường như các nhà Nho đã nhận thấy phần nào tính chất ảo tưởng, không tưởng của học thuyết chính trị - đạo đức, họ đã không tuyên truyền, rao giảng về nhân nghĩa, thân dân mà thay vào đó, viết về “Những điều trông thấy mà đau đớn lòng”, bộc lộ nỗi thất vọng tràn trề về mô hình đức trị, từ đó mà để lại cho hậu thế những bức tranh hiện thực xã hội sinh động, sắc nét, thấm đượm tinh thần phê phán” [35, 84]

Ngoài ra, các nghiên cứu truyện truyền kì trung đại Việt Nam còn được các học giả thực hiện trong một số công trình nghiên cứu dưới dạng luận bàn về những vấn đề có tính chất khác lớn hơn. Trong những công trình đó, các vấn đề liên quan đến truyện truyền kì phần nào được giải quyết trên các phương diện nội dung, nghệ thuật, có tác dụng xây dựng thêm một cái nhìn đầy đủ, khái quát về thể loại này. Tiêu biểu trong số đó có những chuyên khảo và các bài báo sau:

- Văn Tân, Nguyễn Hồng Phong (1963), *Các loại truyện từ thế kỉ XV đến thế kỉ XVII*, trích trong *Lịch sử văn học Việt Nam sơ giản*, Nxb Khoa học xã hội, Hà Nội.
- Nguyễn Đăng Na (1989), “Tục Công dư tiệp kí”, *Tạp chí Hán Nôm*, (1).
- Vũ Thanh (1994), “Những biến đổi của yếu tố kì và thực trong truyện ngắn truyền kì Việt Nam”, *Tạp chí Văn học*, (6).
- Phạm Văn Thắm (1996), *Nghiên cứu văn bản và đánh giá thể loại truyện kì viết bằng chữ Hán ở Việt Nam thời trung đại*, Luận án Phó tiến sĩ Khoa học Ngữ văn, Hà Nội (1996).
- Nguyễn Nam (1996), “Tìm hiểu truyện Hoa quốc kì duyên”, *Tạp chí Văn học*, (2).
- Ngô Văn Triện (dịch), Trần Nghĩa giới thiệu (1997), Phạm Đình Hổ, Nguyễn Án: *Tang thương ngẫu lục*, Nxb Thế giới, Hà Nội.
- Đinh Phan Cẩm Vân (2010), “Cái kì trong tiểu thuyết truyền kì”, *Tạp chí Văn học* (10).
- Trần Ngọc Vương (chủ biên), Vũ Thanh (2007), *Thể loại truyện kì ảo Việt Nam thời trung đại - quá trình hình thành và phát triển đến đỉnh điểm*, trích trong *Văn học Việt Nam - thế kỉ X đến thế kỉ XIX, những vấn đề lí luận và lịch sử*, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
- Phan Cự Đệ (2007), *Thi pháp truyện ngắn trung đại Việt Nam*, Trần Nho Thìn, chuyên luận trích trong *Truyện nguồn Việt Nam - lịch sử - thi pháp - chân dung*, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
- Nguyễn Phong Nam (2015), *Truyện truyền kì Việt Nam - đặc điểm hình thái, văn hóa và lịch sử*, Nxb Văn học,...

Bên cạnh đó, còn nhiều bài viết, nghiên cứu, luận văn về những tác phẩm riêng lẻ, hoặc viết về một đặc điểm mà chúng tôi phạm vi giới hạn không thể dẫn ra hết được.

Như vậy, cho đến nay, nghiên cứu truyện truyền kì Việt Nam là khá phổ biến trên nhiều phạm vi và mức độ khác nhau. Nhìn chung, các nghiên cứu đều khẳng định vị thế của thể loại truyện truyền kì trong sự hình thành và phát triển của văn xuôi trung đại; luận bàn đến những giá trị thẩm mỹ về nội dung, nghệ thuật của tác phẩm, cũng như bàn về sự ảnh hưởng đặc biệt của các tôn giáo trong thể loại truyện truyền kì...

Tuy nhiên, chúng tôi nhận thấy thể loại truyện kì Việt Nam thế kỉ XVIII - XIX thường được nghiên cứu chung trong dòng chảy của của truyện tự sự, cũng như các nghiên cứu về ảnh hưởng của Nho giáo và Lão giáo đến truyện truyền kì trong các thế kỉ từ XVIII - XIX chưa được làm nổi bật một cách toàn diện tương xứng vị trí và đóng góp của nó cho sự phát triển văn học Việt Nam nói chung và văn học trung đại nói riêng.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

- **Đối tượng nghiên cứu:** Đối tượng nghiên cứu của luận văn là những tập truyện truyền kì trung đại Việt Nam thế kỉ XVIII - XIX.

- **Phạm vi nghiên cứu:** Phạm vi nghiên cứu của luận văn là ảnh hưởng của tư tưởng Nho - Lão trong truyện truyền kì Việt Nam thế kỉ XVIII - XIX.

Nguồn tư liệu để nghiên cứu là bộ sách *Truyện truyền kì Việt Nam* (tập 2, 3), do Nguyễn Huệ Chi chủ biên (1999), Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam.

4. Phương pháp nghiên cứu

Trong quá trình triển khai thực hiện đề tài, chúng tôi vận dụng một số phương pháp nghiên cứu như sau:

- Phương pháp thống kê, phân loại
- Phương pháp phân tích - tổng hợp
- Phương pháp so sánh - đối chiếu

Ngoài ra, chúng tôi còn vận dụng lí thuyết thi pháp học hiện đại làm cơ sở phân tích, đánh giá tác phẩm.

5. Đóng góp của luận văn

Với đề tài này, chúng tôi hi vọng sẽ đóng góp thêm một cái nhìn khách quan, toàn diện hơn về sự ảnh hưởng của hệ tư tưởng Nho - Lão trong truyện truyền kì Việt Nam thế kỉ XVIII - XIX, trên phương diện nội dung, nghệ thuật trong tiến trình truyện truyền kì Việt Nam.

Đi sâu nghiên cứu, tìm hiểu dấu ấn của tư tưởng Nho - Lão trong truyện truyền kì trung đại Việt Nam thế kỉ XVIII - XIX, chúng tôi mong muốn góp thêm tiếng nói, cách tiếp nhận và đánh giá về những đóng góp của văn xuôi tự sự trung đại, nhằm làm sáng tỏ thêm vai trò, vị trí của tư tưởng Nho - Lão trong đời sống xã hội Việt Nam.

6. Cấu trúc luận văn

Ngoài phần Mở đầu, Kết luận và Tài liệu tham khảo, nội dung chính của luận văn gồm có 3 chương:

Chương 1: Tư tưởng Nho - Lão và tiến trình truyện truyền kì trung đại Việt Nam

Chương 2: Ảnh hưởng tư tưởng Nho - Lão trong truyện truyền kì Việt Nam thế kỉ XVIII - XIX nhìn từ quan niệm nghệ thuật về con người

Chương 3: Ảnh hưởng tư tưởng Nho - Lão trong truyện truyền kì Việt Nam thế kỉ XVIII - XIX nhìn từ phương thức thể hiện.